

F.

inf: -ać, praes -‘ę, -‘esz, -‘e, -‘emy, -‘ecie, -‘ą; praet -ał, -ała, -ali; imp ze zmianą spółgłoski (zob. niżej) -‘y (-‘i) lub bez końcówki; part praes act: -‘ąc, -‘ący; part praet act: -‘ąwszy; part praet pass: -any; sb: -anie .

W praes, imp i part praes act (przysłówkowym i przymiotnikowym) zmiana końcowej spółgłoski rdzennej na funkcjonalnie miękką: d → dz, g → ż, k → cz, ł → l, r → rz, s → sz, sk → szcz, t → c (i rzadziej cz), z → ź, źd → źdz (np. głodać – głódze, łgać – łże, płakać – płacze, szypląć – szyple, orać – orze, pisać – pisze, iskać – iszcze, kołatać – kołace / kołacze, kazać – każe, żdać – żdzie) , spółgłoski wargowe → wargowe miękkie, j- bez zmian.

W czasownikach z -o- w formach tych następuje przed spółgłoską funkcjonalnie miękką zmiana → e (np. czosać → czesze, ale cf też szczebiotać).

Formacje bprzedr. impf, przedr. pf.

W tym rozdziale wszędzie podaję uwagę o alternacji głosek w odmianie lub o braku dokumentacji dla praes. Wyjątkiem są rodziny bardzo liczne a niewykazujące wahań; wykaz przedr. poprzedza wówczas uwaga: *W całej odmianie ...*

bajać {-je} IV (+-ący I, -anie II)

pf nabajać {-je} II

pobajać {-ją} II

zabajać {-je} II

zbajać {brak praes} II

[*bechtać]

pf nabechtać /*-bekt- {-chce} I (+ -any I)

bełkotać {-ce} II

blekotać / -gotać {-ce} II (+ -anie ii)

pf przeblekotać {-ce} I

wyblekotać /-go- {brak praes} II

zablekotać {-ce} I

bluzgotać {-ce} I

błyskotać {-ce} III × błyskotać się {-ce} I

brzechać {-sze} I

chełbotać {-ce} I × chyłbotać się {-ce} II

cholebać cf kolebać

chołysać się cf kołysać się

chramać / chro- {-mie} IV (+ -acy I, -anie II)

*chrapotać {-cący I}

chrobotać {-ce} II

chromać cf chramać

chrzypać {-pie} I (+ -anie I)

chyłbotać się cf chełbotać

czmerać {-rze} I

! czochrać {czechrze} II (+ -any I, -anie I) × czochrać się {czechrząc} I (A.)

pf doczochrać {brak praes} I

przeczechrać {brak praes} I

*rozczochrać /-chrzać się (-any II)

szochrać {brak praes} I

czosnąć {czesze} III (+ -any II i nie-any II, -anie I) × czosnąć się {czesze} II (+ -anie się I)

pf naczosnąć {brak *praes*} I

oczosnąć {*imp* -czesze} II (+ -any I)

poczosnąć {brak *praes*} I (+ -any I)

podczosnąć {brak *praes*} I

rozczosnąć {brak *praes*} II (+ -any II)

szosnąć {-czesze, -**czesnąć**} II (+ -any II i nie-any II) × szosnąć się I

uczosnąć {-czesze} II (+ -any II i nie-any I) × *uczosnąć się się (nie-any I)

wzosnąć {brak *praes*} I

wszosnąć {brak *praes*} I

wyczosnąć {-**czosnąć**} II (+ -any II)

druzgotać {brak *praes*} I × *druzgotać się (-cący się!)

pf poddruzgotać {-ce} II (+ -any I)

zdruzgotać /-dro- {-ce} II (+ -any II)

drzemać / drzy- {-mie} IV (+ -ący II, -anie II)

pf podrzemać /-drzy- {-mie} II

przedrzemać {-mie} II × przedrzemać się {brak *praes*} I

× wzdrzemać się {-mie} II

zadrzemać {brak *praes*} I × zadrzemać się {brak *praes*} I

× zdrzemać /-drze- się {-mie} II (+ -anie II)

dziobać cf zobać

giemzać {brak *praes*} I (+ -żący I, -anie I)

2.głędać {-ględząc} II

głodać {-dze} IV (+ -anie I)

pf ogłodać {-dze} II (+ -any II) × ogłodać się {-dze} I

*przegłodać (-any I)

*wygłodać (-any I, -anie II)

! iskać {iszczę} II × iskać się {iszczę} I (A.)

Cf też zyskać

pf odiskać / ody- {brak *praes*} III (+ -any II, -anie I) × odiskać się {brak *praes*} I

× wyiskać się {brak *praes*} III

kazać (*pf* / *impf*) {-że} VI (+ -ący II, -any II, -anie V i nie-anie I)

W całej odmianie -że

pf dokazać IV (+ -any I, -anie II)

nakazać IV (+ -any III, -anie II)

odkazać IV (+ -any III, -anie II)

okazać VI (+ -any IV [-**ają** II, -anie V) × okazać się V (+ -any II, -anie IV)

pokazać V (+ -any IV /-**ają** II, -anie II) × pokazać się V (+ -any II)

przekazać II (+ -any III i nie-any I, -anie II)

przykazać V (+ -any IV i nie-any I, -anie I) × przykazać się II

rozkazać VI (+ -any IV i nie-any II, -anie IV)

skazać V (+ -any V, -anie V) × skazać się II

ukazać VI (+ -any IV, -anie ?) × ukazać się V (+ -anie IV, -anie IV / się II)

wskazać / wka-II (+ -any II, -anie I) × wskazać się II

wykazać I (+ -any I)

zakazać {-że} V (+ -any III i nie-any II /-**ają** II, -anie IV) × zakazać się II

- × *pf* nakazać się I
- kąpać *cf* kępać
- kęblać {kęble} II
- kępać / ką- {-kąpie, -ań} II (+ -any I, -anie I) × kępać / kę- (1) się {kąpie, -ań} IV (+ -anie III)
- W całej odmianie -ą-*
- pf* × nak(ą)pać się I
- sk(ą)pać {-kąpie} I × skąpać się II
- klekotać {*imp* -koc} II (+ -anie I)
- klektać {-ce /-cze} II (+ -anie I)
- pf* *naklektać (-any I)
- *oklektać (-any I)
- *wyklektać (-any I, -anie I)
- kleptać {-ce} I
- klesktać {-cąc /-cząc} II (+ -anie I)
- kłopotać {-ce, *imp* -cy /-czy} II (+ -ący I, -anie I) × kłopotać się {-ce} II
- pf* × nakłopotać się {*brak praes*} I
- × pokłopotać się {*brak praes*} I (+ -anie I)
- *rozkłopotać (-any I, -anie I)
- skłopotać {*brak praes*} II × skłopotać się {*brak praes*} I (+ -any II /-ały I)
- ukłopotać {*brak praes*} I
- zakłopotać {-ce} II × zakłopotać się {*brak praes*} II
- kolebać / cho- {-bię} II (+ -anie I) + cholebać się {*brak praes*} I
- kołatać {-ce /-cze} V (+ -cący II, -any I, -anie III) × kołatać się {-ce} II (+ -anie się II)
- pf* dokołatać {*brak praes*} I × dokołatać się {-ce} I (+ -any II, -anie II)
- *okołatać (-any I)
- × przykołatać się {*brak praes*} I
- × rozkołatać się {*brak praes*} I
- skołatać {*brak praes*} II (+ -any I)
- ukołatać {*brak praes*} I × ukołatać się {-ce} I
- wykołatać {*brak praes*} II (+ -any I) × wykołatać się {*brak praes*} II
- zakołatać {-ce} IV (+ -anie II)
- kołysać {-sze} IV × kołysać /*cho- się {-sze} IV (+ -ący się I)
- pf* × rozkołysać się {-sze} II (+ -any I)
- *ukołysać (-anie I) × ukołysać się {*brak praes*} II
- zakołysać {-sze} II (+ -any I) × zakołysać się {-sze} II
- krokorać {-rze} II (+ -ący I)
- krzekotać {-ce} I (+ -anie I)
- kustrać się {-rze} I
- *lelejać (-jący I)
- pf* × zlelejać się {*brak praes*} I
- lizać {-że} IV (+ -ący I, -anie II) × lizać się {-że} I
- pf* oblizać {*brak praes*} I × oblizać się {*imp* -liż} I
- podlizać {*brak praes*} I
- polizać {-że} II
- przelizać {-że} II
- ulizać {*brak praes*} II

wylizać {brak praes} II × wylizać się {brak praes} I

zlizać {brak praes} I

× pf nalizać się {brak praes} I

2.łajać {-je} V (+ -ący I, -anie IV)

pf nałajać {-je} IV (+ -anie I)

odłajać {brak praes} II (+ -anie I)

połajać {-je} I

złajać / s- {-je; imp -łaj} III (+ -any II, -anie II)

× pf nałajać się {brak praes} I

łamać {-mie} V (+ -ący II, -any III, -anie IV) × łamać się {-mie} IV

pf dołamać {-mie} II

nałamać {brak praes} II (+ -any I) × nałamać się {brak praes} I

obłamać {brak praes} I × obłamać się {brak praes} I

odłamać {brak praes} II (+ -any II, -anie I)

połamać /-*ło- {-mie} V (+ -any III, -anie II) × połamać się {-mie} III

przełamać {-mie} II (+ -anie I × przełamać się I

rozłamać {-mie} I

*ułamać (-any I, -anie I)

× włamać się {-mie} II (+ -anie I)

wyłamać {brak praes} II (+ -any II) × wyłamać się {-mie} III

złamać {-mie} V (+ -any IV, -anie III) × złamać się {-mie} IV

łazukać /*łazękać {-cze} I (+ -anie II)

łaktać / łach-/ łech-/ łesk- {-ce /-ta 1} III (+ -any I, -anie II)

pf nałaktać {-ce} I

złaktać {brak praes} I

łeptać {-ce} II

pf wyłeptać {brak praes} I

łgać (łzę, łze / łgę) IV (+ łżący II)

pf nałgać {brak praes} I

obełgać {-łżę /-łgę} II (+ -anie I)

× przełgać się {brak praes} I

× wełgać się {brak praes} I

wyłgać {brak praes} II × wyłgać się {-łże} I

zełgać {-łże} II

mamrać {-rze} II

× migotać / mię- / mie- się {-cę 1 /-czę 1} II

orać {-rze} V (+ -ący II, -any II i nie-any II, -anie II)

W całej odmianie -rze

pf doorać I

naorać I

oborać I

podorać II (+ -any II)

poorać III (+ -any II /-**rzony** I, -anie II)przeorać (*i impf*) II (+ -any II, -anie I)przyorać (*i impf*) II (+ -anie I)

*rozorać (-any I)

*spoorać (-any I)

sprzeorać I

uorać I

worać I

wyorać II

wzorać II (+ -any I, -anie II)

zaorać {-orze /-**orzy** 1 (*w rymie*)} II

zorać III (+ -any II, -anie I)

pisać {-sze} VI (+ -any V *i* nie-any II, -anie V *i* nie-anie I) × pisać się {-sze} IV

W całej odmianie -sze

pf dopisać I (+ -any I, -anie I)nadpisać I (+ **nadepsany** I)napisać VI (+ -any VI *i* nie-any II, -anie III)odpisać V (+ -anie II *i* nie-anie I) × odpisać się IIopisać V (+ -any V *i* nie-any I, -anie V) × opisać się II

podpisać IV (+ -any III, -anie II) × podpisać się IV

popisać IV (+ -any IV *i* nie-any I, -anie III) × popisać się IV (+ -anie I)

przepisać III (+ -any II, -anie II)

przypisać V (+ -any IV, -anie III)

rozpisać IV (+ -any III, -anie I)

spisać V (+ -any V, -anie IV) × spisać się II

upisać I

wpisać IV (+ -any IV *i* nie-any I, -anie II) × wpisać się II

wypisać V (+ -any V, -anie IV) × wypisać się II

zapisać V (+ -any V *i* nie-any III, -anie III) × zapisać się IV× *pf* napisać się II

plapać / pła- {-piąc} II (+ -anie II)

płakać {-cze} VI (+ -ący IV, -anie IV, nie-any I)

W całej odmianie -cze

pf odpłakać Iopłakać IV (+ -any III *i* nie-any I, -anie III)

popłakać II

upłakać I (+ -any II)

wyplakać II (+ -any I)

zapłakać IV

× *pf* dopłakać się I

napłakać się II

- rozpłakać się II
 upłakać się II
 wyplakać się II
- × pytać się {-le} I
 pyskać {-szcze} II
pf *popyskać (-any I)
 pyskłać {-le} II × pyskłać się {-le} II (+ -anie się I)
pf × popyskłać się {*brak praes*} I (+ -any I)
 *spyskłać (-any II, -anie I) × spyskłać się {-le} II
 *upyskłać (-any I)
- [-rezać], rzażać *cf* rzeżać
 rzechotać *cf* rzegotać
 rzektać {-ce /-cze} II (+ -anie II)
 × *pf* narzektać się {*brak praes*} I
 rzeżać / rza- {rzeże} V (+ -ący II, -any IV i nie-any I, -anie IV) × rzeżać / rza- się {-że} II
 {(-)rza- tylko *inf* i *praet*; *praes* (-)rzeże, *imp* (-)rzeż}
- pf* narzeżać /-rza- II (+ -any I, -anie I)
 obrzeżać /-rza- V (+ -any IV i nie-any IV, -anie V i nie-anie IV) × obrzeżać /-rza- się IV
 odrzeżać /-rze- II (+ -any II, -anie II)
 poobrzeżać I
 porzeżać {*i impf?*} {-rzeżał, -rza- /- rzeżał 1} III (+ -any II, -anie I) × porzeżać się I
 przerzeżać /-*rze- I (+ -any I, -anie I)
 *roz-rzeżać (nie-any I)
 urzeżać /-rze- II (+ -any II) × urzeżać się II
 wyrzeżać /-rze- III (+ -any IV, -anie II)
 zarzeżać /-rza-/-re III (+ -any II, -anie II)
 zrzeżać /-re- II
impf zrzeżać (tak!) I
- sapać {-pie} III (+ -anie I)
 skrobać / skra-/ szkra- {-bie} IV (+ -any II, -anie II) × skrobać się {-bie} IV
pf naskrobać {-bie} II (+ -any I)
 odskrobać {-bie} I
 oskrobać {*brak praes*} II (+ -any II, -anie I)
 poskrobać {-bie} I
 *przeskrobać (-any I)
 przyskrobać {*brak praes*} II
 uskrobać {*brak praes*} I
 × wskarbać się {*brak praes*} I
 wyskrobać {-bie} III (+ -any I) × wyskrobać się {*brak praes*} I
 × zaskrobać się {-bie} III
 zskrobać {*imp* zskrob} I (+ -any I)
 × *pf* doskrobać się {*brak praes*} I
- skrzygotać {-ce} II
 1. słać {śle / szle} V (+ -any I, -anie I) × słać się II
pf dostać I
 nadesłać I

- 1.nasłać III (+ -any I)
 1.obesłać IV (+ -any II, -anie II)
 odesłać V (+ -any IV, -anie IV)
 1.podesłać II (+ -any I)
 1.postać VI (+-any V *i* nie-any II, -anie IV *i* nie-anie I) × postać się I
 1.przestać II (+ -any II, -anie II)
 przysłać V (+ -any III, -anie I)
 rozesłać IV (+ -any III, -anie II)
 1.usłać I
 wesłać I
 wysłać IV (+ -any IV *i* nie-any I, -anie II)
 1.zasłać IV (+ -any IV, -anie I)
 zestać / se- V (+ -any IV, -anie IV)
- 2.słać {ściele} III (+ -any II, -anie I) × słać się II (+ ścielący się I)
pf 2.nasłać {-ściele} II (+ -any II, -anie II)
 2.obesłać {imp -ściel} I (+ -any I)
 *osłać (-any I)
 2.podesłać {imp -ściel} II (+ -anie II)
 2.postać {-ściele} III
 2.przestać {brak praes} II
 *rozpostać (-any I)
 2.usłać /-*stłać {-ściele} III (+ -any } IV *i* nie-any I) × ustać się {-ściele} I
 2.zasłać {brak praes} II (+ -anie I)
- sprzyjając {-aje} II
 szczebiotać /*-pietać {-ece /-ecze? /-oce} IV (+ -cący II, -anie II)
 szczyrkotać {-ce} I
 szemrać {-rze} V (+ -ący II, -anie IV)
pf odszemrać {-rze} I (+ -any I)
 poszemrać {-rze} I
 przyszemrać {brak praes} I
 rozszemrać {brak praes} I
- szepietać {-ce} I
 szkrabać *cf* skrobać
 szyptać {-ple} II
pf poszyptać {brak praes} II
 wyszyptać {brak praes} I
- świektać {-ce} I
 świrkotać / świer- / świrz- {-ce} II (+ -czący I, -anie I)
 tarkotać {-ce} I
 tętnać {-nie} II (+ -anie I)
 [-trechstać] *cf* tresktać
- tresktać / trest- / trzest- / trecht- `dręczyć` {tresce /-szcze /-stce; *part* treszkąc} III (+ -any II, -anie III)
 × trekstać / trest- się {-sce} II
pf potrestać {-sce} I
 stresktać /-trest-/trzest- {-tresce} II (+ -any II)
 × *pf* natrestać /-trescht- się {-trestce /-trechsce} II

trestać, tresktać, trestktać *cf* trestkać
 trzepać {-pie} III (+ -anie I)
 pf dotrzepać {*brak praes*} I
 *otrzepać (-any I)
 wstrzepać {*brak praes*} I
 trzepiotać {-ocę, -ecemy} II (+ -anie II)
 pf zatrzepiotać {*brak praes*} II
 trzestać *cf* tresktać
 watrać `mówić niewyraźnie' (-rze)
 zobać {-bią} II
 pf pod-zobać {-bie} I
 wyzobać {-bie} II
 × *pf* nazobać się {-bie} II
 obzobać się {-bie} I
 zdać {żdziesz} II
 pf dozdać {*brak praes*} I
 pozdać {*brak praes*} I
 × *pf* dozdać się {*brak praes*} I
 żebrać /-rzyć (2) {-rzyć} IV (+ -ący II, -any II, -anie II)
 pf uźebrać {-rzyć} I
 wyźebrać {-rzyć} III (+ -any I)
 [*żłopać]
 × *pf* nażłopać się {-pie} I

Wyjątkowo bprzedr. *pf* (będące w istocie przedr. od iskać)

! zyskać {-szcze /-szcze 2} IV (+ -any I, -anie I) (A.)
 dozyskać {-szcze} II
 od-zyskać {*brak praes*} I
 pozyskać /-żyć- {-szcze} V (+ -any II, -anie IV)
 przezyskać {-szcze} II (+ -any III, -anie I)
 przyzyskać {*brak praes*} I